

Woorden uit de Wester 2020

Tekst onlinedienst

17 mei

Woorden voor de dag

15 t/m 22 mei

**Tekst onlinedienst vanuit de Westerkerk
op 17 mei 2020**

Ds. Herman Koetsveld

Een profeet is een mens die niet mag zwijgen. Die zich op een of andere manier geroepen voelt om te spreken. Niet over de ditjes en datjes van het leven. Maar over de dingen die er toe doen. De profeet spreekt niet namens een meerderheid. Integendeel. Meestal staat hij recht tegenover de gangbare opvatting. En hoe vaak ook tegenover de opvattingen van de mensen die aan de touwtjes trekken.

Daarom is de profeet minstens een eenzame, maar niet zelden ook een tragische figuur. 'Wee mij, ik ga ten onder, want ik ben een man, onrein van lippen en woon te midden van een volk dat onrein van lippen is' – had Jesaja uitgeroepen toen hij in een visioen werd geroepen om namens de Eeuwige woorden te gaan spreken.

In zijn tijd maakt het volk Israël de diepste crisis mee uit zijn geschiedenis. Het ging al lang niet goed, maar grootmacht Babel had de genadeslag toegediend: Jeruzalem verwoest, de tempel neergehaald, talloze inwoners gedood, de elite weggevoerd in ballingschap. Wie over bleef leefde tussen de puinhopen in een compleet ontmanteld land.

In die situatie moet de profeet spreken. Als er niks meer is, dan zijn er de woorden. Voor de dorstigen in de droogte klatert het beeld van de rivier. Voor de armen klinkt de verbeelding van de overvloed. In de verwoestijning verschijnt de schildering van uitbundig groen en vruchtbaarheid. 'Ik de Ene, zal hen verhoren', zo roept de profeet het uit. En de mensen die het nog horen vragen zich af of hij ze nog wel op een rijtje heeft.

Onze wereld verkeert in de diepste economische en ecologische crisis uit de moderne tijd. Welke woorden over wat komen gaat zijn leidend? Die radicale keuze voor de dorstigen en de armen, die de profeet van Godswege had uit te spreken – het heeft niets aan betekenis verloren ook voor nu. In de huidige aantasting van de natuur overal ter wereld maakt het beeld van nieuwe aanplant, van vruchtbaarheid, van leven dus het verschil tussen verwoestijning en herschepping.

In het failliet van het geloof in de almacht van de markt dat nu zo pijnlijk zichtbaar wordt blijkt dat zorg voor elkaar, delen wat gedeeld kan worden, ondersteunen wie ondersteund moet worden van een eindeloos grotere waarde dan de waarde van aandeelhouders die wensen hun portemonnee zo riant mogelijk gevuld te zien worden.

In het wachten, het verlangend uitzien, klinkt er de stem die jou en mij de vraag stelt naar het hoe en waartoe van ons leven. Die klonk altijd al, maar nu horen velen die stem.

De vraag naar een nieuwe morgen hangt naar mijn diepste overtuiging samen met de wijze waarop jij en ik als individu en wij samen dus als samenleving gaan antwoorden. Hier vanuit dit huis nemen we straks een voorschot op dit antwoord met een grandioos mooi lied: 'De toekomst is al gaande, lokt ondanks tegenstand, ons weg uit het bestaande, naar eens te vinden land'. Pure profetie, zo'n lied.

Gebed, gesproken Onze Vader

God van alle mensen en alle leven, stem die ons opwekt, aanspreekt, ons gaande houdt, wij danken U voor het leven dat wij vandaag ontvangen, kostbaar en kwetsbaar, groots en broos, vertrouwend en twijfelend.

Wij bidden U voor de kinderen en jongeren die deels weer naar school mogen. Voedt hen naast alles wat ze te leren hebben met vertrouwen, met hoop en met liefde. Dat zij mogen groeien als dragers van uw woorden van toekomst voor iedereen, van een wereld waarin de eerbied voor heel het ontvangen leven omarmd wordt.

Bidden wij voor wie de eenzaamheid en het gemis aan het gewone contact te groot dreigt te worden. Geef ons allemaal open oren en open ogen en vooral een open hart om de signalen op te vangen en een naaste te willen zijn.

Bidden wij om Geest: wervel over alle moeite en chaos en herschep uw wereld met woorden van licht en leven.

Bidden wij met de woorden die Jezus ons geleerd heeft:

Onze Vader die in de hemelen zijt, Uw Naam worde geheiligd;

Uw koninkrijk kome; Uw wil geschiede,
gelijk in de hemel alzo ook op de aarde.

Geef ons heden ons dagelijks brood;

en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren;

en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.

Want van U is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid

in eeuwigheid. Amen

Slotwoord

'De toekomst houdt ons gaande'. Laten we met de woorden van dit magnifieke lied vol hoop deze nieuwe week ingaan: voor jou en wie je lief zijn: een gezegende dag, een gezegende nieuwe week gewenst!

Woorden voor de dag vanuit de Wester

15 mei 2020

De zwevende engel

*We zullen verlost worden
We zullen bevrijd worden
Van alles wat ons bevangt
Van alles wat ons vasthoudt
We zijn bestemd om vrij te worden*

Het was muisstil die nacht daar in de kerk. Alleen de maan scheen binnen. En al was er geen wind en waren de deuren gesloten toch leek zij die ook een hij leek te bewegen. Zijn ogen waren gesloten en zijn armen lagen ongewapend stil naast hem. Zij stond niet maar ze zweefde hangend aan een ketting, als verbonden met allen die geketend waren, alle slachtoffers die geen stem hadden. Zij herdacht ze naam voor naam, jaar voor jaar, door de eeuwen heen. Ze leek te denken aan al die nieuwe slachtoffers die geen stem kregen en ze zong een lied dat niet bestond. Ze wilde hen allen moed en hoop geven. Zij die wist van minachting, van naar beneden gehaald zijn, van verstopt en begraven worden, maar haar lied was nooit verstomd. Haar verlangen was door geen soldatenlaars vertrapt en door geen bom vernield.

Het was muisstil in die nacht in de kerk in een stille stad. Al weken waren de deuren gesloten en werd er niet meer gebeden en gezongen. Een vreemde ziekte hield de mensen angstig in de greep en isoleerde hen van elkaar. Er was een groeiende onrust in haar, die de zwevende engel werd genoemd. Ze wilden de deur ontgrendelen en zich ontketenen om over de stad, over de steden over de tentenkampen over alle plaatsen waar mensen asiel ontvangen over de ziekenhuizen en de plaatsen waar mensen door ziekte verlamd als een wrak zich geen raad weten te gaan. Ze wilde hen in het hart zingen: we zullen verlost worden, we zullen bevrijd worden, we zijn bestemd om vrij te worden. En iemand zal zeggen: wie zingt dat? Is het een engel of is het bedrog? Is dat waanzin of een nachtmerrie? En iemand zal antwoorden: dit is de engel van Ernst Barlach.

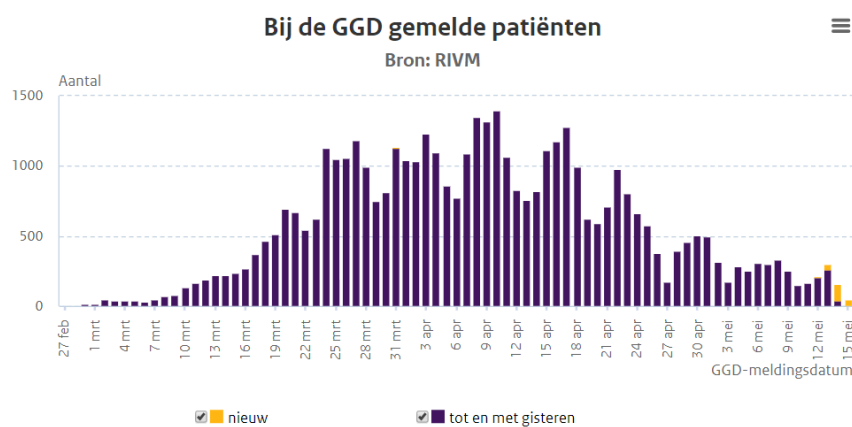
Ken je de geschiedenis niet van de zwevende engel. Ze was er om alle gesneuvelden van de waanzin te gedenken, maar er kwam een nieuwe waanzin en zij moest wijken als een "ontaardde", maar ze is er nog en nog steeds is er kleine en grote waanzin. Nog steeds zijn er die mensen die zinvol leven willen opbouwen met recht voor iedereen, ontregelen. De duivelse ontregelaars, ja ze bestaan. Die niet deugen. Maar de engel van Barlach uit 1870, 150 jaar geleden geboren, is de echo van een mensenlang zoeken naar de levensbestemming.

Waarom zijn we hier? Om te leven als zusters en broeders vrij in gerechtigheid en met compassie... En in die nacht groeide het verlangen om als de grenzen weer open zijn naar de dom van Gustrow te reizen daar bij Rostock aan de zee... om stil te kijken naar die "nooit verjarende engel....." uit wiens ogen soms tranen komen. Tranen van mededogen en tranen van hoop voor onze tijd. Wie goed luistert en kijkt ziet die engel dichtbij...

*(Marinus van den Berg,
over een engel, een kunstwerk en een kunstenaar die niet vergeten mogen worden.)*

Woorden voor de dag vanuit de Wester

16 mei 2020

Een-andere-lente-lied

In stilte afgedwongen
de dreiging grenzeloos
een afstand opgedrongen
zo kwetsbaar machteloos
door cijfers alle dagen
de zwaarte te verdragen
de hoop zo pijnlijk broos

Wie went er aan verboden
elkaar niet meer te zien
de zieken en de doden
als statistiek bezien
hou vol klinkt alle dagen
de tijd van angst verdragen
alleen en ongezien

Het voorjaar kleurt uitbundig
als liefde tegenwicht
de zorg intens deskundig
op toekomst ingericht
ooit is er opgeschreven
de Geest spreekt alle leven
van chaos naar het licht

(Herman Koetsveld)

Woorden voor de dag vanuit de Wester

18 mei 2020

Een licht ontsteken

Waar iemand een licht ontsteekt
daar is de toekomst begonnen
waar jij een licht ontsteekt
daar is de toekomst begonnen
waar iemand een last verlicht
daar is de toekomst begonnen
waar jij iemands last verlicht
daar is de toekomst begonnen
waar wij samen een licht zijn
daar is Uw toekomst begonnen.

(Marinus van den Berg)

Woorden voor de dag vanuit de Wester

19 mei 2020

Taalwonder – een gedachte

Als ik iets voor me zie
en dat hier noem
een tafel bijvoorbeeld
dan krijg jij daar
wonderlijk genoeg
bij het lezen innerlijk horen
een plaatje bij een verbeelding
maar niemand weet
of we dezelfde tafel 'zien'

stel nu dat ik spreek over
liefde of geluk
of geest of god
ook dan ontstaat
ja wonderlijk genoeg
een verbeelding
een innerlijk horen
en ook dan weet niemand
of we hetzelfde 'zien'

dan te bedenken
dat ook elk woord
van dit tekstje
als vanzelf drager is
van verbeelding en betekenis
alle woorden trouwens
niet te geloven
of juist wel

(Herman Koetsveld)

Woorden voor de dag vanuit de Wester

20 mei 2020

Stap

Er zijn stappen
die je niet zomaar zet

Er zijn stappen
die niet een nacht ijs
verdragen

Er zijn stappen
die een wikken
en wegen zijn

Er zijn stappen
die angsten
inboezemen

Er zijn stappen
die voor altijd
de weg bepalen

Er zijn stappen
zwaarder
dan lood

Er zijn stappen
die trager
zijn dan een slakkengang

Er zijn stappen
die geen lichtvoetigheid
verdragen

Komen tot hier
was
misschien een hele stap.

*(Marinus van den Berg,
Momenteel ontmoet ik veel mensen die stap voor stap proberen te herstellen. Ze
doen me ook stilstaan bij de levensstappen die zo kostbaar en langzaam kunnen
zijn.)*

Woorden voor de dag vanuit de Wester

21 mei 2020

Hemelvaartsdag 2020

Coronatijd is in zekere zin
wachttijd een leegte
voor de noodzakelijke
re-creatie herschepping dus
precies wat we nodig hebben
als kanteling van de tijden

Jezus zegt ten afscheid -
geen opdracht tot activisme
geen politiek programma
geen vergadercircuit
geen strategieontwikkeling
geen marktonderzoek
geen behoeftepeiling
geen sterkte-zwaktenanalyse
geen zelfontplooiing
geen wat-denken-jullie-ervan? -

Hij zegt: jullie moeten
wachten...
...wachten...
...wachten waarop?
op geestkracht
als gave

Zo gezien passen zo'n
hemelvaart-afscheid
en een corona-kantel-tijd
naadloos bij elkaar

(Herman Koetsveld)

Woorden voor de dag vanuit de Wester

22 mei 2020

Regels voor kerkelijk leven op ander halve meter

Leven op anderhalve meter is half leven
Half leven is haast niet te leven
Gereserveerd leven is nog minder leven
Er zijn zorgregels die zorgen voor leven
Ze vragen om zorgvuldigheid en verantwoordelijkheid
Er zijn ook zorgregels met een angstige ziel
Ze dragen geen zorg maar besmetten met angst
Ze beschermen geen leven
Ze verpulveren kwetsbaar leven
Ze verbinden niet maar scheiden
Ze zijn naar de letter geleefd dodelijk
Er is geen leven zonder regels
Er is wel leven vanuit de regel van Geest
Zij is creatief en krachtig
Zij denkt na en vooruit
Zij legt niet op maar zij stimuleert
al wie en wat levensruimte initieert.
Haar eerste regel is de liefde om elkaar
Zij is vernieuwend in velerlei vormen
Zij zal volop leven in de nieuwe tijd
van "Wij voor elkaar "
In Naam van de Ene graag.

(Marinus van den Berg)

ruimte
in
regels

WESTERKERK

AMSTERDAM